

L'hora de Galindo

El fil del cas Lasa i Zabala ha conduït directament a la sinistra caserna de la Guàrdia Civil d'Intxaurrondo, a Sant Sebastià. Allà, el coronel Rodríguez Galindo afronta la que pot ser la seva última batalla. La mateixa presència de la Guàrdia Civil al País Basc pot estar en joc.

ARXIU

Els mesos d'abril i maig de 1992 segurament van ser, per al coronel de la Guàrdia Civil Enrique Rodríguez Galindo, els més agraïts de la seva carrera professional. El diumenge 29 de març la cúpula d'ETA –el col·lectiu Artapalo, integrat per Pakito, Txelis i Fiti– havia caigut detinguda en un xalet de la localitat de Bidart, a Iparralde. L'operació, a banda de decapitar ETA, avortava gairebé totalment qualsevol possibilitat que l'organització armada atemptés amb èxit contra els Jocs Olímpics de Barcelona, que s'havien d'inaugurar tot just quatre mesos després. Un bingo policíac.

Luis Roldán –que llavors era “un gran professional” segons tothom– no va dubtar a atribuir tot el mèrit de la detenció a “la guàrdia civil guipuscoana, especialment al servei d'informació”. És a dir, a Rodríguez Galindo i els seus homes de la 513 comandància, amb seu a la caserna d'Intxaurreondo. Els mitjans de comunicació es van llençar a fer-li entrevistes i dedicar-li articles hagiogràfics –“*El azote de ETA*”, “*Un sabueso contra ETA*”, “*El hombre que desazobezó la serpiente*”...–, i ell es deixava retratar gustós en el seu despatx, al costat de les fotos del rei, el crucifix i les condecoracions. Era la recompensa a dotze anys de dedicació exclusiva, obsessiva, a la lluita contra ETA.

Va ser un moment de glòria per a Galindo, ajudat pel fet que les cròniques periodístiques obviaven, oblidaven, camuflaven o ignoraven aspectes ben foscos de la seva trajectòria. Com ara l'existència d'un informe del fiscal en cap de l'Audiència de Sant Sebastià, Luis Navajas, en què el coronel d'Intxaurreondo apareixia com un dels principals implicats en les xarxes de narcotràfic a la província de Guipúscoa. Però això era secundari. “Galindo és el millor.”

Avui, tres anys després de tot allò, el nom de Galindo ha reaparegut de nou, i aquest cop directament vinculat a un afer de guerra bruta. L'equip mixt policia-guàrdia civil que investiga el cas Lasa i Zabala ha arribat a la conclusió –segons fonts de la mateixa investigació citades per diversos mitjans de comunicació– que el segrest i posterior assassinat dels dos militants d'ETA, l'octubre de 1983, va ser organitzat per un grup de guàrdies civils de la caserna d'Intxaurreondo. I el cas Galindo ha tomat a revifar.

Expulsar la Guàrdia Civil? Oficialment, la investigació del cas Lasa i Zabala que dirigeix el general Fuentes de la Guàrdia Civil encara no ha arribat al seu final. Però les filtracions a la premsa que situen la responsabilitat dels assassinats a Intxaurreondo han desfermat una autèntica tempesta política que va molt més enllà de l'aclariment d'aquest cas concret. El Partit Nacionalista Basc, per boca dels seus principals dirigents, ha exigint la depuració de responsabilitats. Xabier Arzalluz ha demanat la

El senyor del castell d'Intxaurreondo

Els qui el coneixen millor –alguns d'ells han estat destinats com a oficials de la Guàrdia Civil al País Basc en períodes llargs– el defineixen com un home atrinxerat a l'interior de la caserna d'Intxaurreondo, d'on surt tan sols per dirigir personalment determinades operacions antiterroristes molt especials.

Un altre oficial de la Guàrdia Civil del seu mateix nivell va ser més contundent i el va dibuixar com “una mena de senyor de la guerra que dirigeix la 513 comandància amb estil feudal”.

Tots els qui l'han tractat de prop, en definitiva, estan d'acord a qualificar el coronel Enrique Rodríguez Galindo com un home que sembla patir la síndrome del coronel de les Boines Verdes –forces especials americanes– i que interpreta Marlon Brando a la pel·lícula *Apocalypse Now*. És a dir, Rodríguez Galindo es creu una mena de cap totpoderós a qui li està permès tot a fi d'obtenir èxits en la lluita antiterrorista. Un home sense límits, en definitiva.

El fet és que aquest granadí de 55 anys, casat i amb quatre fills, està considerat un dels màxims experts en la lluita contra l'organització ETA. Ha estat el factòtum de la desarticulació d'uns vuitanta comandos i de la detenció d'uns 800 activistes. En el seu currículum consta una llista impressionant de medalles guanyades a través de les seves actuacions. El que no hi consta de cap manera –encara que se sap, és clar– és el seu patrimoni econòmic i immobiliari, un patrimoni que ja li ha provocat algun maldecap.

El coronel Rodríguez Galindo és un home acostumat a jugar fort i guanyar. Llicenciat de l'acadèmia de la Guàrdia Civil amb el número dos de la seva promoció, abans de ser destinat a Intxaurreondo va servir un temps a l'Agrupació de Tràfic i bastants anys en el servei d'informació del cos. Entrenat tant en la tècnica dels interrogatoris com en la de la infiltració i manipulació d'agents, ha aconseguit èxits importants contra els seus adversaris. “És un murri de categoria –explica un polític socialista que coneix perfectament els entrellats del Ministeri d'Interior i Justícia–. Per fora sembla una persona amable i simpàtica però en realitat, per dintre, és un home duríssim i perillós. Quan li passa una cosa pel cap no s'atura fins que ho aconsegueix. No li agrada gens donar explicacions. I a més, no s'amaga de dir que ja té els nassos plens de ministres i càrrecs jeràrquics.”

Els bons resultats que ha obtingut en la lluita contra ETA no han impedit que ploguín sobre aquest coronel baixet i amb cara de pocs amics acusacions de corrupció que el relacionen amb xarxes de narcotraficants i contrabandistes. El fiscal en cap de l'Audiència de Sant Sebastià, Luis Navajas, va confeccionar un polèmic informe que finalment sembla perdut per sempre. Durant una època, grups d'agents de la Guàrdia Civil van intentar esbrinar el patrimoni del polèmic oficial. Però al mateix temps altres agents seguien els primers per conèixer el fons de les seves informacions. Un embolic que, per ara, no ha donat un altre resultat que un creuament de sospites sense confirmació judicial. Com deia un bon coneixedor del tema: “El cas Galindo és com aquells plats que van fent xup-xup però que no s'acaben de cuinar fins que els poses l'últim ingredient, el més important. El que dona el toc definitiu”. **Xavier Vinader**

destitució de Galindo al capdavant de la 513 comandància, mentre que el portaveu nacionalista al Congrés, Inaki Anasagasti, ha afirmat que si s'investiga a fons el coronel, “el cas Roldán pot quedar petit”. Inclús Juan María Atutxa, tot i el seu paper institucional com a conseller d'Interior del Govern basc, s'ha sumat a l'ofensiva antiGalindo afirmant que l'Ertzaintza ha detectat pràctiques irregulars en la lluita antiterrorista de la Benemèrita.

Hi ha darrere aquesta bel·ligerància un intent del PNB d'aprofitar aquest cas per donar el cop

Pepe Rei: "A Euskadi, Galindo és una persona repudiada"

Pepe Rei, cap d'investigació del diari *Egin*, és una de les persones que més han furgat en les trames ocultes de la guerra bruta i del narcotràfic al País Basc. Ha escrit centenars d'articles periodístics sobre les activitats irregulars del coronel Rodríguez Galindo i ha publicat un llibre sobre aquest personatge (*La red Galindo*. Txalaparta, 1993).

—El cas Lasa i Zabala sembla conduir directament a la caserna d'Intxaurren. L'estranya?

—No, gens. A Intxaurren radiquen molts dels secrets de les trames ocultes d'abans i després del govern de Felipe González. I hi ha la persona clau per a revelar-los tots, que és Rodríguez Galindo.

—Hi hauria dos GAL, l'un de la policia i l'altre de la Guàrdia Civil?

—Crec que hi ha una direcció única, coordinada des de les altes instàncies de l'estat, i, per sota, diversos comandos operatius, civils o uniformats. Però tots sota una mateixa direcció.

—Qui és, com és, Rodríguez Galindo?

—Galindo és un il·luminat de la lluita contra ETA. No fa gaire el portaveu del PNB, Inaki Anasagasti, definia Intxaurren dient que era un lloc on prop de 1.000 guàrdies civils adoren Galindo com si fos un líder de la secta Moon. Temps enrere, un jutge de l'Audiència de Donostia el va comparar al personatge que interpreta Marlon Brando al film *Apocalypse Now*, aïllat al mig de la selva. Ell ha fet de la lluita antiterrorista a Euskadi un vedat particular.

—Però vostè l'ha investigat per afers que van més enllà de la seva relació amb els GAL...

—Des d'*Egin* hem denunciat, de fa anys, l'existència d'una sèrie de personatges, col·laboradors del coronel Galindo en la lluita anti-ETA que, paral·lelament, gaudien d'una total impunitat en els seus negocis particulars de narcotràfic i proxenetisme. Guàrdies civils del seu equip directe han estat detinguts per atracament a mà armada, com ara Enrique Dorado Villalobos. Molts d'aquests casos han arribat al jutjat, i a Euskadi són coneguts de tothom. Hem denunciat que Rodríguez Galindo, en dos anys (89 i 90), havia acumulat un patrimoni personal de més de 100 milions de pessetes, amb quatre pisos, inversions a borsa i assegurances de prima única. El portaveu del PNB a la comissió Roldán va dir que Galindo controla directament un pressupost de 300.000 milions de pessetes l'any, que és gairebé la meitat del pressupost de la comunitat autònoma basca.

I a tot això, cal afegir-hi que a la caserna d'Intxaurren han estat torturats centenars de ciutadans, i no sols de l'esquerra abertzale. Darrere Intxaurren no hi ha únicament el cas Lasa i Zabala, sinó el cas Mikel Zabala i el d'aquests centenars de torturats.

—Com interpreta l'actitud bel·ligerant del PNB contra Rodríguez Galindo?

—Tret dels dirigents del PSOE i del PP, a Euskadi tothom, des de fa temps, rebutja la presència de Galindo. Aquí és una persona repudiada. Ha organitzat controls policíacs indiscriminats, ha permès i fomentat la tortura i ha emparat el tràfic de drogues. L'altre dia un alt dirigent del PNB que escriu al diari *Deia* amb pseudònim ho deia molt clarament: "Galindo, aquí, no l'hi volem, vagi-se'n".

ARXIU

Pepe Rei: "Darrere Intxaurren també hi ha el cas Mikel Zabala i el de centenars de torturats."

de gràcia definitiu a la presència de la Guàrdia Civil al País Basc? La dreta espanyola i alguns mitjans de comunicació n'estan convençuts. Durant les dues últimes setmanes el diari *Abc* ha dedicat pràcticament portada diària a la qüestió, sortint en defensa tant de la trajectòria de Rodríguez Galindo com del manteniment de la Guàrdia Civil a Euskadi. En plena coincidència amb aquest diari, tant José María Aznar com Jaime Mayor Oreja —president del PP del País Basc— han deixat clara la seva negativa rotunda a la retirada de la Guàrdia Civil d'Euskadi, ni ara ni mai.

Mentrestant, el Govern manté un silenci incòmode: per una banda, té l'obligació i el compromís públic d'aclarir fins al final els assassinats de Lasa i Zabala, per l'altra, sap que complir aquest compromís pot significar un cop, potser definitiu, a la legitimitat de les forces de seguretat a Euskadi, fins i tot un qüestionament del mateix paper de l'estat en aquell territori.

El PNB, principal beneficiat de la situació, juga les seves cartes. El desplegament territorial de l'Ertzaintza està pràcticament culminat al cent per cent, i el pròxim objectiu dels nacionalistes és que es compleixi escrupolosament el repartiment de competències entre els diferents cossos de seguretat previst a l'estatut de Gernika i els posteriors acords Vitòria-Madrid. El Govern basc no entén, per exemple, què fan encara més de 1.500 guàrdies civils a Intxaurren si aquest cos ja no exerceix funcions de seguretat ciutadana i a més l'Ertzaintza està plenament corresponsabilitzada en la lluita antiterrorista.

El factor temps representarà un important paper en aquest afer. Al PNB saben que possiblement no hi tornarà a haver, a curt i mitjà termini, una oportunitat com aquesta de fer caure Intxaurren i desplaçar definitivament a favor de l'Ertzaintza el centre de gravetat de la lluita antiterrorista. I pensen que si Rodríguez Galindo i el seu Intxaurren aguanten fins que el PP guanyi les pròximes eleccions generals, possiblement hauran salvat la pell. **Eduard Voltas**

Anasagasti: "Si s'investiga a fons el cas Roldán pot quedar petit."

Atutxa: "La Guàrdia Civil ha portat a terme pràctiques irregulars."